

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

Kommunal avfallshantering

- Varför ska Uppsala kommun bli bättre på att avfallshandera?

Municipal waste management

- Why should Uppsala municipality become better at waste management?

Malin Lindberg

Kommunal avfallshantering

- Varför ska Uppsala kommun bli bättre på att avfallshandera?

Municipal waste management

- Why should Uppsala municipality become better at waste management?

Malin Lindberg

Handledare: Ylva Jonsson, Sveriges lantbruksuniversitet: Institutionen för stad och land

Biträdande handledare: Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet: Institutionen för stad och land

Examinator: Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet: Institutionen för stad och land

Omfattning: 15 hp

Nivå: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0888

Kursansvarig institution: Institutionen för stad och land

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2020

Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Hållbarhet, avfallshantering, argumentation, policy-dokument

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

I den här uppsatsen har jag undersökt hur Uppsala kommun försöker uppnå en förbättrad och mer hållbar avfallshantering. Avfallshanteringen bedrivs av det kommunalt helägda bolaget Uppsala Vatten och Avfall AB, som rörande just avfallshanteringen har två policydokument att förhålla sig till. ”Renhållningsordning för Uppsala kommun 2014–2022” och en översiktsplan för avfallshanteringen till 2050.

Genom argumentationsanalyser på intervjuer av personer anställda i verksamheten samt de två styrande dokumenten har jag kommit fram till vilka argument man använder sig av och hur man faktiskt argumenterar för att övertyga kommuninnevånarna att utveckla kommunens avfallshantering. Att både intervjua personer från verksamheten och att genomföra textanalyser har gett mitt empiriska underlag en fin bredd. Med hjälp av en argumentationsanalys som metod har jag även tagit reda på olika modeller av argument som används, vilka premisser som existerar samt om argumenten upprätthåller en trovärdighet, enligt analysen. Det har även undersökts hur intervjuobjekten förhåller sig till hållbarhet i sitt arbete, hur de ställer sig till de kommunala styrdokumenterna samt hur de arbetar med dem.

Både intervjuobjekten och de kommunala styrdokumenterna använder sig av uppmanande och faktabaserade teser som ofta grundar sig i argument där konsumenten beskylls för de negativa trenderna som man kan se i kommunen idag. Under intervjuernas gång och i policydokumenten har det framkommit att det för nuvarande genomgående problemet är brist på utrymme att praktiskt genomföra en hållbar avfallshantering. Problemet med brist på plats, i alla fall på kort sikt, kommer att öka eftersom kommunen växer i folkmängd. Detta hoppas man kunna vända genom sitt arbete att få innevånarna att sortera sitt avfall bättre samt att återanvända mer material.

Nyckelord: Hållbarhet, avfallshantering, argumentationsanalys, policydokument

Abstract

In this paper I've examined how Uppsala municipality is trying to achieve a better and more sustainable strategy for waste disposal. The waste disposal is operated by a corporation owned by the municipality and it is called Uppsala Vatten och Avfall AB. According to the strategies for waste disposal the corporation has two policy-documents to correct themselves after: "Renhållningsordning för Uppsala kommun 2014–2022" and "Avfallshantering 2050 i Uppsala kommun".

Using argumentation analysis, interviews with people working on the corporation and an examination of the two policy-documents I've discovered what kind of arguments is used and how they use the argumentation to help the inhabitants develop the strategies for waste disposals in Uppsala. Interviewing people in combination with text analysis give me a range in my empirical ground. With the argumentation analysis as a method I've also examined which models of arguments is used, which premises that exist and if the argumentation maintains a reliability according to the analysis. I've also examined how the interviewed relate towards sustainability, how they take stand for the policy-documents established from the municipality and also how they work with them.

The interviews just as the policy-documents are using hortative and factual thesis and arguments which, most of times, is based on arguments where the consumer is blamed for the negative trends which are prevailing in the municipality today. During the interviews and in the policy-documents it has been made clear that the current issues lays in the lack of space to practically perform a sustainable waste disposal system. At least according to short term perspectives due to the estimated increment of inhabitants in the municipality. With an optimistic point of view this is estimated to change if the inhabitants in Uppsala will find a better way to recycle and reuse their material.

Key words: sustainability, waste disposal, argumentation analysis, policy-documents

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte och frågeställning	5
2. Metod	6
2.1 Intervju som metod	6
2.2 Argumentationsanalys som metod	6
2.3 Informanterna och dokumenten	8
2.3.1 Uppsala Vatten och Avfall AB Fredrik Karlsson	8
2.3.2 Uppsala Vatten och Avfall AB Rebecca Hedlund	9
2.3.3 Översiktsplanen	10
2.3.4 Avfallsplanen	10
3. Analys	12
3.1 Argumentationsanalys av styrdokumentet	12
3.1.1 Tesen	12
3.1.2 Argumentationsanalysens tre syften	12
3.1.3 Upprepade argument	14
3.1.4 Premisser	15
3.1.5 Modeller och olika typer av argument	15
3.1.6 Trovärdighet	16
3.2 Argumentationsanalys av intervjuerna	17
3.2.1 Tesen	17
3.2.2 Argumentationsanalysens tre syften	17
3.2.3 Upprepade argument	18
3.2.4 Premisser	19
3.2.5 Modeller och olika typer av argument	19
3.2.6 Trovärdighet	20
4. Slutord	22
4.1 Summerande tematiska kapitel	22
4.1.1 Överkonsumtion	22
4.1.2 Människan handlar fel	22
4.1.3 Urbanisering och ökning av invånare	23
4.1.4 Ohållbart resursutnyttjande	23
4.2 Slutsats	23
5. Källförteckning	25

1. Inledning

År 2017 hanterades 4 783 000 ton hushållsavfall i Sverige, vilket betyder att 473 kilo avfall behandlats per person under året. Återvinning blir emellertid allt mer vanligt förekommande i svenska hem, och jämfört med 1975 återvinner vi idag nästan 40 procent mer. Trots att återvinningen har ökat så slänger vi också mer idag än för 40 år sedan. Enligt en undersökning från 2017 når vi upp mot 4,8 miljoner ton hushållsavfall per år, vilket är en ökning med 81 procent sedan 1975 (Sopor.nu, 2018).

År 2018 fick Uppsala kommun utmärkelsen *Årets klimatstad*. I en artikel från SVT Nyheter ger man följande motivering: *”Uppsala har ambitiösa, innovativa och vetenskapligt satta mål bland annat för förnybar energi och hållbar mobilitet”* (Zuiderveld, M. 2018). Å andra sidan konsumerar befolkningen i Uppsala allt mer, det skräpas ned mer och vi har färre återvinningssystem per capita i jämförelse till riksgenomsnittet. Med hög konsumtion menar man delvis den höga alkoholförsäljningen från både systembolag och krogar. I en undersökning från 2010 ställde man frågor till dem som ansåg sig vara nedskräpare och de vanligaste anledningarna till nedskräpning var på grund av brist på papperskorg eller ren och skär slöhet enligt dem själva (Uppsala Kommun, 2014). Anledningen till färre återvinningscentraler per capita beror delvis på att de återvinningsstationer som projekteras nekas bygglov (Hedlund, R. 2019). Avfallshantering sker alltså på flera olika nivåer. Dels kan vi peka på hur individer hanterar skräp såsom fimpar, snus, flaskor och burkar; dels om hur hushållen utnyttjar de återvinningsstationer som finns för att ta emot källsorterat avfall; och dels handlar det om hur de stora återvinningscentralerna fungerar. Dessa olika nivåer innefattar problem, problem som med hjälp av uppmuntring, utbildning och bättre service förväntas bli mindre. I denna uppsats kommer jag att diskutera hur kommunala tjänstemän diskuterar kommunens hantering av sopor och skräp samt vilka argument som tjänstemän och styrdokument framför med avsikt att kunna förbättra avfallshanteringen.

I diskussionerna kring avfallshantering är ”hållbarhet” en central term. Jag har intervjuat två tjänstemän på Uppsala Vatten och Avfall AB för att få grepp om hur de förhåller sig till hållbarhet i sitt arbete samt hur de ställer sig till de kommunala styrdokumenterna för avfallshantering. Med hjälp av översiktsplanen och avfallsplanen har jag formulerat ett antal frågor som jag har ställt till mina informanter. Metodiskt har jag i första hand arbetat med en

argumentationsanalys. En sådan analys har genomförts både på intervjuerna och på styrdokumentet och jag har fokuserat på hur argument för en bättre avfallshantering utformas.

1.1 Bakgrund

Uppsala kommun ligger på en lägre nivå gentemot riksgenomsnittet vad det gäller mängden insamlat material som exempelvis glas, plast eller kartong jämfört och enligt avfallsplanen är det svårt att spekulera i orsakerna till den lägre nivån eftersom det inte finns statistik att tillgå från alla insamlare (Uppsala Vatten AB, 2014). I Uppsala har mängden insamlat hushållsavfall, alltså säck-och kärlavfall minskat sedan 90-talet och anledningen är förmodligen det producentansvar för förpackningar och tidningar som infördes 1994. Nedgången av insamlat avfall mellan 2004 och 2005 kan bero på att Uppsala kommun delades och Knivsta blev en egen kommun. Knivsta tog då över ansvaret för en stor del av avfallshanteringen i kommunen. 1996 blev det obligatoriskt med utsorterat matavfall och blev fullt genomfört 2000, då började även det brännbara avfallet minska medan de sorterade matavfallet ökade (Uppsala Kommun, 2014).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken argumentation som används för att övertyga mottagaren att Uppsala kommun ska bli bättre på avfallshantering. Jag kommer även undersöka hur Uppsala Vatten och Avfall AB arbetar med kommunens policydokument samt hur de förhåller sig till hållbarhet i sitt arbete med avfallshantering.

För att uppfylla syftet har jag utgått från följande frågeställningar:

- Vilka huvudteser går att utläsa i argumenten som används?
- Vilken typ av argumentation använder man sig av för att övertyga invånarna att avfallshanteringen bör utvecklas?
- Hur ser mina informanter på framtidens möjligheter, utmaningar med hållbarhet som en central term?
- Hur förhåller sig de intervjuade på Uppsala Vatten och Avfall AB till kommunens styrdokument?

2. Metod

Det empiriska material jag använt mig av i denna uppsats är de kommunala policydokumenten inom avfallshantering samt intervjuer med anställda på Uppsala Vatten och Avfall AB. Materialet har bearbetats med hjälp av en argumentationsanalys. Det första jag gjorde var att leta upp statistik och bakgrundsfakta kring avfallshantering för att få en grundförståelse av den nuvarande situationen i Uppsala kommun. Sedan har jag gjort intervjuer med anställda på Uppsala Vatten och Avfall AB och genomfört läsning av policydokumenten som har hjälpt mig att besvara mina frågeställningar. Jag ska nedan gå igenom mina metoder mer utförligt för att ge en förståelse av varför och hur jag använt mig av dem.

2.1 Semistrukturerade intervjuer

Jag har genomfört intervjuer med aktörer som arbetar med avfallshantering i kommunen. Under intervjuerna fick jag både beskrivit för mig hur avfallshanteringen går till, hur informanterna ser på hållbarheten i verksamheten, hur de arbetar med de kommunala styrdokumenterna samt hur de ser på framtidens utmaningar och möjligheter. Jag valde semistrukturerade intervjuer eftersom det ger en mer avslappnad samtalsmetodik där jag kunde styra frågorna efter vad informanterna svarade (Kvale & Brinkmann, 2014). Trots tillvägagångssättet hade jag en ungefärlig intervjumall i början av intervjuerna. Intervjun med avfallschefen Fredrik Karlsson varade i en timme och intervjun med utredningsingenjören Rebecca Hedlund tog cirka 40 minuter.

2.2 Argumentationsanalys som metod

Enligt Bergström och Boréus (2012) så används argumentationsanalysen för att förstå hur aktörer inom de samhällsliga debatterna försöker övertyga om något. En analytisk uppgift blir då att värdera en argumentation utifrån ett antal kriterier. Argumentationsanalysen utgår ofta från tre grundbegrepp: logos (förnuft), ethos (etik/moral) och pathos (känsla). Detta innebär att analysen försöker fastställa hur en text (eller en intervju) förhåller sig och använder sig av argument som bygger på förnuft, etik och känsla. Ofta fokuserar argumentationsanalysen på logos, dvs. att undersöka hur texten försöker att appellera till mottagarens rationella förmåga att dra slutsatser och ge ett sakligt intryck med värdeladdade ord och uttryck (Bergström och Boréus, 2012).

Man kan säga att argumentationsanalysen har tre syften; ett **deskriptivt** syfte som innebär det befintliga sammanhang där argumentationen förekommit, och innebär att rekonstruera argumentationen. Argumentation är ett inslag i texten som inte bara består av skäl för och emot bestämda uppfattningar. Syftet med analysen kan även vara att bedöma i vilken mån argumentationer lever upp till vissa normer, i detta fall **saklighet** och **rationalitet** och hur sådana argument laddats normativt. Detta utgör argumentationsanalysens **preskriptiva** syfte och fokuserar på hur ett normativt starkt argument uppmanar till bestämda handlingar. Det tredje syftet handlar om att undersöka vilken **beviskraft** argumenten har, alltså i vilken mån de anförda argumenten i själva verket stärker eller undergräver en bestämd ståndpunkt (Bergström och Boréus, 2012).

I en argumentationsanalys är första steget att ta reda på tesen, det som avsändaren argumenterar för eller emot. En tes kan komma i olika skeenden, exempelvis som **normativ**, då har tesen ofta som syfte att hävda en värdering. Tesen kan även vara **preskriptiv** och vill uppmana till en handling. Om tesen är **faktuell** fokuserar den på fakta, till exempel: ”CO2-mängden ökar i atmosfären.”. Ingen text är enbart det ena eller det andra och ett viktigt steg i analysen har varit att visa hur dokumentens normativa, preskriptiva och faktueella utsagor hänger samman. På en mer detaljerad nivå kan man se hur enskilda meningar innehåller olika typer av teser, som hänvisar till andra delar i andra meningar. Analysens mer syntetiserande del handlar om att sammanfatta meningar som på olika sätt uttrycker samma typ av tes. Sammanfattningsvis kan man säga att en tes är en kombination av många olika argument. I en text understöds vanligtvis ett argument av andra påståenden, även om det ibland händer att ett påstående kan motsäga eller undergräva ett annat (Bergström och Boréus, 2012).

Texter byggs ofta genom en kombination av pro- och kontra-argument. Pro-argument är något som direkt står för tesen. Kontra-argument är det som är avsett att försvaga en tes. Ofta används kontra-argument retoriskt för att göra det möjligt att framföra mer övertygande pro-argument. I en debatt är det vanligt att debattören drar upp motargument för sin tes för att sedan bemöta dem med argument för att styrka sin egen argumentation. **Premisser** kan ses som uttalade eller outtalade förutsättningar för de argument som framförs. Om premisserna accepteras av de andra deltagarna i en argumentation blir det lättare att få genomslag för de egna argumenten. Premisser liknar det som kallas **underförståddheter**, som framför allt

används för att beteckna små detaljer i en argumentation men som kan fungera retoriskt för att stärka ett argument (Bergström och Boréus, 2012).

I **sakfrågemodellen** fokuserar man på sakfrågan i argumentationen. Men det kan även användas på hela debatten genom att urskilja en tes varefter argumenten radas upp. I sin tur så grupperas olika framförda argument efter vilken aktör som framfört dem.

Konfrontationsmodellen är en uppställning av argument där det framgår vilka argument som framförts för och emot en tes, av vilka det framförts och hur de konfronterat varandra.

Generaliseringsargument används där premissen talar för att dra slutsatser från enstaka och många olika fall. **Auktoritetsargumentet** är när man vädjar till en auktoritet för att övertyga om sitt budskap (Bergström och Boréus, 2012).

Genom en värdering av argumentationens beviskraft kan man undersöka dess förmåga att övertyga i ett sammanhang. Det finns tre moment i denna värdering: (1) argumentets hållbarhet och relevans, (2) undersökandet av de icke-formulerade argumenten och (3) en sammanvägning av beviskraften hos varje argument för sig samt tillsammans. Om ett argument är hållbart uppfattas det som sant av aktörerna och om ett argument är troligt eller rimligt uppfattas det som relevant. Ett argument blir mer hållbart om det finns en direkt länk mellan argument och tes. Man måste också fråga sig om det finns fler för- och emot argument för tesen i fråga samt göra en sammanvägning av dem för att beviskraften ska vägas samman.

2.3 Informanterna och dokumenten

2.3.1 Uppsala Vatten och Avfall AB Fredrik Karlsson

Fredrik Karlsson är avfallschef på Uppsala Vatten och Avfall AB. Han har ansvar för samordningen mellan bolaget och kommunen. Fredrik ansvarar för beslut som rör övergripande planeringsfrågor angående avfallshantering medan detaljplaneringen sköts i kommunen. Fredrik understryker att man gör avstamp ifrån den översiktsplan som existerar inom kommunen när man lägger fram ett nytt styrdokument. Uppsala Vatten och Avfall AB gör affärsplaner som förnyas var år och som utgör bolagets primära styrdokument. Fredrik poängterar under intervjun att den abstrakta nivån som ofta diskuteras i termer av hållbarhet också kan ses utifrån ett mikroperspektiv. Med ett sådant perspektiv uppstår ett antal frågeställningar: Hur kan vi underlätta för dem som använder våra tjänster? Hur kan vi hjälpa

kommuninvånarna och uppmuntra dem att leva hållbart? Uppsala Vatten och Avfall AB utgår bland annat från de nationella 2030 hållbarhetsmålen. På en abstrakt nivå använder de begreppet hållbarhet på företaget. Makroperspektivet handlar, enligt Fredrik, om att ta hänsyn till hållbarheten på en nationell och global nivå inom avfallshantering.

2.3.2 Uppsala Vatten och Avfall AB Rebecca Hedlund

Rebecca Hedlund är utredningsingenjör på Uppsala Vatten och avfall AB och hennes huvudsakliga uppgifter är att se över avfallsplanen, samordna möten och se till att målen för bolaget uppfylls. Rebecca håller även på med ett nytt projekt som innefattar att introducera papperspåsar till matavfall. Detta ska bli obligatorisk inom några år och det ska vara lätt för invånarna att anskaffa papperspåsar. Rebecca berättade under intervjun för mig att Uppsala Vatten och Avfall AB arbetar kontinuerligt med avfallsplanen och översiktsplanen i sitt vardagliga arbete. Men hon betonade även att de inte har någon skyldighet att följa Uppsalas kommuns standard inom avfallshantering eftersom de är ett enskilt bolag. Bolaget har däremot en skyldighet att följa de förordningar och regelverk som kommer från kommunen. Rebecca berättar också att kravet på fossilfria bränslen eller uppmaningen till att minska användandet av plastpåsar är med i företagets agenda hela tiden. I övrigt förhåller sig bolaget relativt självständigt i förhållande till kommunala dokument. Rebecca hävdar att papperspåseprojektet som hon jobbar med har många möjligheter att gå i lås inom den närmsta tiden och att utsikten att minimera användningen av plast ser god ut. Hållbara lösningar kommer vara aktuella i framtiden trots att de kommer vara kostsamma, säger Rebecca. Det finns alltså möjligheter om man är villig att lägga pengar på det. Uppsala stad kommer att förtätas och man måste bygga fler återvinningsstationer och återvinningscentraler. Detta är en fråga om plats, och måste anpassas till var staden växer. Det är viktigt att tänka framåt redan nu, eftersom kommunen lär växa med 150 000 personer inom 30 år. Jag frågar även hur de på företaget arbetar och förhåller sig till begreppet hållbarhet och Rebecca svarar att Uppsala är en klimatstad därför följer begreppet hållbarhet med i verksamheten hela tiden. De tar också hänsyn på vilket drivmedel som är mest klimatsmart inom leveranser och övriga transporter. En anledning till att Uppsala är sämre än riksgenomsnittet på övriga faktorer som exempelvis nedskräpning har sannolikt en del att göra med att det finns förhållandevis få återvinningscentraler i kommunen, säger Rebecca Hedlund.

2.3.3 Översiktsplanen

Översiktsplanen lades fram 2015 och löper fram till 2050 och är en sammanställning av avfallshanteringen i Uppsala kommun. Planen fungerar som kommunens styrdokument för en förbättrad och utvecklad avfallshandling i framtiden. Översiktsplanen belyser även att man långsiktigt behöver planera, bevara och utveckla de anläggningar för behandling av restprodukter som finns i kommunen för att förbättra möjligheten och omhändertagandet av de restprodukter som cirkulerar i kommunen. Avfallshandling i framtiden kommer att ställa krav på stadsplaneringen och infrastrukturen då staden spås bli allt mer tätbefolkad. I översiktsplanen är det konstaterat att globaliseringen ger upphov till nya konsumtionsmönster, ökad import, export samt ökad in- och utvandring. Avfallsmängderna ökar i takt med att fler människor får ett ökat välstånd, som gör det möjligt att förändra sina konsumtionsmönster. Lösningar för att minska denna negativa trend är en viktig punkt i diskussionen om framtiden och handlar främst om att minska matsvinnet, avfallsminimera, återvinna, återanvända, energiåtervinna, och förhindra bränder som uppträder i deponier.

Ambitionen för Uppsala är att avfallsmängden per person ska minska i framtiden, speciellt förpackningar av papper och plast. Man ska inte längre tala om avfall, istället ska man använda orden restprodukter och material. Transportmedel man använder för att hämta och lämna avfallet skall till 2050 vara fossilfria. Kommunen kommer växa med uppemot 150 000 invånare och detta kommer sätta press på byggnationen i innerstaden. Byggnationer gör att man måste ta hand om tungrodda byggmaterial vilket är utmanande. Enligt planen ska den nuvarande anläggningen för avfallsbehandling ha utvecklats till en högteknologisk-behandlings- och förädlingsanläggning år 2050. Det måste vara lätt att sortera och lämna restprodukter och insamlingen av de olika restprodukterna skall flyttas närmre hushållen. I framtiden vill man även se fler återvinningscentraler som ligger närmre de olika stadsdelarna med gångavstånd från stadskärnan (Uppsala Kommun, 2014).

2.3.4 Avfallsplanen

Avfallsplanen lades fram 2014 och gäller fram till 2022 när en ny avfallsplan ska tas fram. Policydokumentet fungerar som en nulägesbeskrivning rörande avfallshandling inom Uppsala kommun samtidigt som den fungerar som kommunens styrdokument inom avfallsområdet. Avfallsplanen har som syfte att underlätta för kommunen att uppnå nationella miljökvalitetsmål, den ska ge både de ansvariga och allmänheten en helhetsbild över avfallshandling och tydliggöra möjligheterna att påverka den. Avfallshandling ska även

konkretisera kommunens ambitioner på avfallsområdet. Styrdokumentet har antagits av kommunen i samarbete med ledningen för Uppsala Vatten och Avfall AB och fastställts av kommunfullmäktige. Uppsala Vatten och Avfall AB har som uppdrag att genomföra planen. Målet är att avfallshanteringen ska ske på ett smidigare sätt och att alla kunder ska vara nöjda med de tjänster de köper år 2022. Man vill även att återvinningscentralerna inte bara ska uppmana till att återvinna utan även till att återanvända. Genom informations- och utbildningsinsatser skall nedskräpningen och matsvinnet minska. Fram till 2022 ska även mängden farligt avfall minska och matavfallet ska bli till biogas. Man arbetar även med att öka möjligheterna för privatpersoner att göra det lätt att göra rätt när den återvinner. Återanvändning leder till minskat avfall och skapar bättre miljömässiga och ekonomiska förutsättningar för invånarna. Vid planperiodens slut ska även den negativa miljöpåverkan från kommunens nedlagda deponier ha reducerats. Avfallsplanen är indelad i två målområden, den första kallas *Från avfall till resurs* och beskriver Uppsala kommuns ambition när det kommer till avfallshanteringens resurseffektivitet och miljöpåverkan. Det andra målområdet heter *Avfallshantering med människan i fokus*. I planen finns även en del effektmål som exempelvis återanvändning och återvinning ska öka eller till exempel att felsortering ska minska markant. Inom dessa mål finns även några delmål som att år 2022 ska utsorteringen av förpackningsmaterial av tidningar och glas vara 85 procent. Uppsala Vatten och Avfall AB är ansvariga för uppföljningen av planen som sedan ska rapporteras till kommunstyrelsen. 2018 utfördes en mer omfattande uppföljning i jämförelse till de kontinuerliga uppföljningarna. Enligt lagstiftning ska en ny avfallsplan tas till var fjärde år. Avfallsplanens syfte är bland annat till att bidra till en ökad resurshushållning och en hållbar utveckling. Detta överensstämmer väl med de nationella miljö kvalitetsmålen syfte att nå en miljömässigt hållbar utveckling på lång sikt och avfallsplanen bidrar positivt till att uppfylla specifikt miljö kvalitetsmålen ”God bebyggd miljö”, ”Begränsad klimatpåverkan” och ”Giftfri miljö” (Uppsala Vatten, 2014).

3. Analys

3.1 Argumentationsanalys av policydokumenten

I Översiktsplanen som lades fram i september 2015 trycker man tydligt på att det i framtiden måste det ges utrymme för boende och fordon i bostadsområden att smidigt kunna nå, lämna och hämta restprodukter. Man understryker även att det kommer behöva skapas större ytor för anläggningar av återvinningscentraler och kretsloppsparkar. I avfallsplanen gör man en mer utförlig beskrivning av nuläget, framtiden, hushållsavfall, verksamhetsavfall och sammanställningar av olika slag. Men avfallsplanen tar också upp liknande argument som i översiktsplanen för en bättre framtida avfallshantering som exempelvis problemen med att det idag finns för få avfallscentraler.

3.1.1 Tesen

Första steget i en argumentationsanalys är att ta reda på tesen. Tesen i båda styrdokumenterna kan uppfattas som preskriptiv och faktuell. Båda dokumenterna uppmanar till handling (konsumera mindre och återvinna/återanvända mer) och redovisar fakta kring problematiken runt avfallshanteringen idag. Tesen kan kort och gott sammanfattas som: Dagens system inom avfallshantering kommer inte att klara av den befolkningsmängd som uppskattas vara 150 000 nya invånare i kommunen till 2050. Nya återvinningscentraler måste etableras, nya tekniker utvecklas och man ska uppmana invånarna till en mer klimatsmart konsumtion. Med korrekt återvinning, återanvändning och en drastisk minskning av konsumtionen så är man på god väg. I avfallsplanen (Uppsala Vatten och Avfall AB, 2014) står det om framtidsvisionen 2022: *“Kommuninvånarna är nöjda med avfallshanteringen i kommunen och har kunskap om vinsterna med att minimera avfallsmängder, återanvända produkter och återvinna. Återvinningscentralerna i kommunen har utvecklats till att uppmuntra inte bara återvinning utan också återanvändning av produkter som annars skulle ha slängts som avfall.”*

3.1.2 Argumentationsanalysens tre syften

Om man utgår ifrån de tre syften som förekommer i en argumentationsanalys så kan man börja med det deskriptiva syftet som innebär det befintliga sammanhanget där argumentationen förekommit och som försöker rekonstruera argumentationen. Det befintliga sammanhanget är det nuläge som beskrivs för Uppsala idag. En del av avfallsplanen har som syfte att ge en nulägesbeskrivning angående avfallshanteringen och följer därför det deskriptiva syftet. Planen beskriver hur Uppsalas stadskärna är tätbefolkad och präglad av

om- och nybyggnationer samt de många kulturhistoriska platser man måste ta hänsyn till när man lämnar och hämtar avfall och restprodukter. Med en ökad förtätning kommer det i framtiden bli ännu svårare för transporter att hämta material på plats i stadskärnan.

Det andra syftet, det preskriptiva syftet, fokuserar på i vilken mån argumentationen genom saklighet och rationalitet lever upp till eftersträvansvärda normer. Den rationalitet som lyfts fram är den som anknyter till vetenskapliga belägg kring utsläpp och minskning av miljöfarligt avfall. Att människor vill ha en giftfri omgivning är sakligt och en premiss för tesen, vilket jag återkommer till senare. Den sakliga aspekten berör även det faktum att vi slänger stora mängder sopor och ifrågasätter vad det är vi slänger. Siffror och statistik är svårt att argumentera emot, vilket gör att argumenten uppfattas som rationella och sakliga. Översiktsplanen trycker även på det faktum att befolkningen måste bli bättre på att återvinna rätt, återanvända och minska sin konsumtion. Detta kan återigen återkopplas till det miljötänk som argumenteras för och anknyter därmed till det preskriptiva syftets normativa karaktär.

Det tredje syftet handlar om att undersöka beviskraften, alltså i vilken mån de anförda argumenten i själva verket stärker eller undergräver en bestämd ståndpunkt. I detta fallet argumenterar dokumentet för att den ökade befolkningen kräver en skärpt avfallshantering. Argumentet underbyggs av befolkningsprognoser och bygger på en logik att en ökad befolkning också kommer att producera mer avfall, vilket skapar problem då det redan i dag finns för få återvinningscentraler i kommunen. Det som möjligtvis undergräver detta argument är att tekniken och medvetenheten hos befolkningen kommer att förändras i framtiden och en ökad befolkning kommer därmed inte automatiskt och nödvändigtvis att producera mer avfall. Detta stärks av att texten som hävdar att fram till 2050 kommer återvinningscentralerna vara högteknologiska samt att behandlings- och förädlingsanläggningar kommer att ha förbättrats och effektiviserats.

Ovanstående leder mig vidare till pro-kontra systemet, dvs. en diskussion kring hur för- och motargument ställs emot varandra och är nödvändig del av viljan att belysa sin tes.

Argumenten för en miljömässig och utvecklad avfallshantering är alltså det faktum att befolkningen ökar och överanvänder våra naturresurser. En ökad konsumtion sker ofta i takt med att människors välbefinnande ökar. Det som talar emot detta är alltså att tekniken kommer hinna ifatt och att man i framtiden kommer ha fossilfria transportmedel vilket inte kommer orsaka en negativ miljöpåverkan. Ett annat stort tekniskt framsteg är att sorteringen av

restprodukter har blivit helt automatiserad 2050. Invånarna kan slänga allt avfall i ett och samma kärl och att källsortera är inte längre något som krävs av invånarna. Detta är en förutspådd vision som omvandlar argumenten till kontra-argument.

3.1.3 Upprepade argument

Om man går igenom översiktsplanen ser man att de mest förekommande argumenten är knutna till att kommunen är tätbefolkad. Uppsalas invånare kommer fram till 2050 att öka markant. På grund av att den ökade befolkningens levnadsstandard och konsumtion ökar, blir effekten både en ökad press på den befintliga avfallshanteringen men också behov av en ökad avfallshantering.

I texten radas många olika påståenden upp som liknar varandra. Man har många argument som resulterar i samma slutsats: Det är människan som står som ansvarig för problemen. Vi människor överutnyttjar våra givna naturresurser med en ohållbar konsumtion trots att vi vet att det är dåligt. När vi konsumerar köper vi miljöfarliga ämnen som blir till farliga restprodukter, både för avfallsarbetare och för miljön. Denna slutsats kan även ses som en premis. Kontentan kan förklaras som att befolkningen i Uppsala måste se över sina konsumtionsmönster och få bättre information från kommunen om hur man på bästa sätt återvinner. Nedskräpning är även ett problem som anses vara ett stort i kommunen enligt översiktsplanen, och vem beskylls i texten? Jo, individen. Urbanisering, globalisering och nybebyggelse skapar problem för avfallshanteringen. Den gemensamma nämnaren är alltså invånarna, befolkningen och dess expansion. Med detta sagt måste avfallet minska om invånarantalet ökar om kommunen ska klara av att hantera den mängd avfall på färre återvinningscentraler. Det ska även bli enklare att källsortera med avfallsstationer närmre hushållen och med gångavstånd så man slipper utsläpp av växthusgaser när man kör till dem.

I styrdokumentet konstateras också att i Uppsala är det i regel mer nedskräpning än i andra kommuner. I kommunen finns det även en viss problematik i och med att bebyggelsen i stan är tät liksom att det finns en del äldre kulturhistoriskt värdefulla byggnader som skapar problem för dem som hanterar avfall. I översiktsplanen konstateras det att globaliseringen ger upphov till nya konsumtionsmönster, en ökad import och export samt ökad in- och utvandring. De globala avfallsmängderna ökar i takt med att fler människor får ett ökat välstånd som gör det möjligt att förändra sina konsumtionsmönster. I västvärlden har höga råvarupriser lett till en, i vissa fall, illegal export av avfall till utvecklingsländer.

Urbaniseringen sätter också stor press på miljön närmast städer då den ställer krav på livsmedelsförsörjning, infrastruktur och stadsbygge. Om man inte lyckas med att möta behoven som en ökad stadsbefolkning medför kan samhället utvecklas negativt med konsekvenser som nedskräpning och skadegörelse.

3.1.4 Premisser

Premisser har jag kontinuerligt tagit upp i texten och är kort och gott en utsaga som stärker relevansen i argumentet. De kan vara outtalade men också uttalade i texten. Premissen är i dessa texterna den rådande befolkningsökningen. Den premissen gör antagandet att det måste byggas mer relevant och stärker därmed också följdargumentet kring behovet att bygga ut avfallshanteringsanläggningar. Varför samhället ser ut som det gör idag inkluderar förklaringar som globalisering, urbanisering, klimatförändring och naturresursutnyttjande, utveckling inom ekonomi och teknik samt lagstiftning och politik. Alla dessa argument utgör en premiss som gör det rimligt att anta att avfallshanteringen i framtiden kommer att påverkas. Urbanisering och förtätning av stadsbebyggelsen försvårar avfallsarbetet. Samtidigt utvecklas ny teknik som kan bidra till mer effektiva lösningar. Premissen här blir då dels att befolkningen ökar, att staden förtätas men att det finns hopp i ny teknologi. Premisserna är alltså utgångspunkter som förekommer mellan påståenden eller argument men som inte alltid är explicita, de kan även finnas mellan raderna som ett antagande.

Anledningen till att man inte vill tala om avfall 2050 är för att återanvändning och återvinning ska fungera så smidigt så att de insamlade avfallet kommer vara så pass rent så att man benämner det som material eller restprodukter istället. Samtidigt ska transporter inte längre vara beroende av fossila bränslen då förnyelsebara bränslen ska ha tagit över. Detta är även ett av Sveriges nationella miljömål. Visionen i detta fall kan vara att den negativa spiralen inom avfallshanteringen kommer vara bortspolad eftersom allt material ska återvinnas eller återanvändas och transporterna då inte kommer bidra till en ökning av växthusgaser i atmosfären eftersom de skall vara fossilfria. Premissen är inte uttalad i texten men kan läsas mellan raderna eftersom texterna tar upp avfallshanteringen som mer hållbar och miljövänlig i framtiden.

3.1.5 Modeller och olika typer av argument

Ett av de centrala argumenten rör hur sopsorteringen behöver ske smidigare på grund av förtätning av stadskärnan. Det behöver lämnas utrymme för både transport och boende i

områdena. Samtidigt lyfter planen också upp att det runt om i kommunen behövs en ökning av återvinningsstationer. I båda fallen är den underliggande premissen en förutspådd befolkningsökning både i staden och i regionen. I avfallsplanen betonas även de viktigaste områdena inom miljökonsekvensbeskrivningarna, såsom människors hälsa, klimatfaktorer, energianvändning och mark och vatten. Däremot tas inte dessa områden upp lika frekvent som den förväntade befolkningsökningen i kommunen.

2022 ska avfallshanteringen ske på ett smidigare sätt och alla kunder ska vara nöjda med de tjänster de köper. Man vill även att återvinningscentralerna inte bara ska uppmana till att återvinna utan även återanvända. Genom informations- och utbildningsinsatser kommer nedskräpning och matsvinn minska. Fram till 2022 ska även mängden farligt avfall ha minskat och matavfallet ska bli till biogas. Man vill även öka chansen för privatpersonen att det ska vara lätt att göra rätt när den återvinner. Återanvändning leder till minskat avfall och skapar bättre miljömässiga och ekonomiska förutsättningar för invånarna. Vid planperiodens slut ska även den negativa miljöpåverkan från kommunens nedlagda deponier ha reducerats.

Generellt uttrycker sig dokumentet genom generaliseringsargument där premisserna utgör grund för slutsatser från de enstaka fallen. Orsaks-och auktoritesargumentationen kan egentligen uteslutas då argumenten inte är uppdelade i olika former och inte heller vädjar till en specifik auktoritet för uppbackning. Men samtidigt har avfallsplanen specifikt ett ansvar att agera som ett styrdokument som tydliggör kommunens ambitioner inom avfallshantering. Det allmänna källsorteringsansvaret samt produktionsansvaret utgör underförstådda delar av texten genom att de inte explicit lyfts fram och diskuteras. Genom att ta de två olika ansvaren för givna stärks de mer explicita argumenten. I dokumenten understryker man även den goda servicens viktiga innebörd. Om kommuninvånarna är nöjda med avfallshanteringen så kommer det leda till en bättre återvinning av avfall, minskad nedskräpning, vilket i sin tur minskar utsläppen och spridningen av miljöfarliga ämnen.

3.1.6 Trovärdighet

Dokumentets faktuelle argumentation stärker dess trovärdighet och hållbarhet. Det är trovärdigt att stadsbefolkningen ökar eftersom vi har sett en urbanisering i hela landet under hela 1900-talet. Det som skulle kunna säga emot detta är att vi skulle kunna se en trend om några år, alltså att folk vill bosätta sig på landsbygden istället. Ungefär som den gröna vågen på 70-talet. Eftersom konkurrensen om ytor inte är lika påtaglig på landsbygden skulle den

kunna dra nytta av att få en högre servicenivå där snarare än den i staden. Det är även en hållbar argumentation då de händelser argumenten anspelar på redan har ägt rum eller kan förutspås utifrån bl.a. klimatforskarnas studier. Att vi ser en negativ klimatpåverkan är inte heller en icke-trovärdig argumentation. Detta har varit uttalat och agerat som samhällelig diskurs sedan andra världskriget då vi började importera allt mer olja. Policydokumenten överlag kan alltså ses som både trovärdiga och hållbara då beviskraften understöds med både fakta och med samhällsdebatter som är relevanta. Därav borde samtliga i kommunen ta uppmaningarna om en minskad konsumtion, en ökad återvinning och återanvändning på allvar.

3.2 Argumentationsanalys av intervjuerna

I båda intervjuerna så togs det kontinuerligt upp om hur invånarna ska minska sin konsumtion, öka sin återanvändning och återvinna mer korrekt och mer frekvent. Fredrik Karlsson förtydligade att Uppsala Vatten och Avfall AB har som mål att klättra upp på avfallstrappan. Högsta steget på avfallstrappan är *minimering* vilket är det man strävar efter allra mest inom avfallshantering, längst ner ser vi deponier, vilket Fredrik förklarade var något som minskar drastiskt i Uppsala.

3.2.1 Tesen

Den övergripande tesen i intervjuerna kan sammanfattas som att hållbarheten ska genomsyra Uppsala Vatten och Avfall ABs arbete genom att uppmana medborgarna att minska sin konsumtion och öka sin återvinning och återanvändning. Att uppmana till ändrade konsumtionsmönster kan uppfattas som politiskt och kan därför anses som känsligt för somliga. Både informanterna understryker även det faktum att staden kommer att förtätas och att vi kommer att bli fler invånare i kommunen och därför måste avfallet i första hand minska och återvinningscentralerna öka i antal. Precis som i policydokumenten är tesen både faktuell och preskriptiv då den både belyser en fakta som säger att staden kommer expandera men också att vi invånare måste minska vår konsumtion.

3.2.2 Argumentationsanalysens tre syften

Det deskriptiva syftet beskriver hur intervjuernas sammanhang förhåller sig till det sammanhang som finns i styrdokumentet. Rebecca Hedlund berättar att de håller på att bygga en ny återvinningscentral och väntar fortfarande på bygglov på en annan. De sakliga och

rationella argumenten de intervjuade använder sig av kallas för preskriptiva syften och riktar sig mot den överkonsumtion vi ser idag. Vi konsumerar allt mer och slänger därför allt mer, vilket gör att Uppsala Vatten och Avfall AB får mer avfall att ta hand om. Inte minst gäller detta det farliga avfallet, som enligt Fredrik Karlsson bör minska och vara obefintligt fram till 2050. Att undersöka den beviskraft en argumentation har är det tredje och sista syftet och undersöker hur argumentationen undergräver eller stärker en bestämd ståndpunkt. I detta fall kan det vara det faktum att bolaget uppmuntrar till en minskad konsumtion trots att det inte är Uppsala Vatten och Avfalls ABs uppgift att göra detta. Att uppmana till något kan dessutom uppfattas som politiskt och känsligt. Därför är uppmaningen till befolkningen ett kontraargument då det inte är Uppsala Vatten och Avfall ABs uppgift att göra detta trots att det samtidigt är en av bolagets starkaste argument. Att uppmana invånarna kan även anses som ett kontraargument eftersom bolaget inte kan använda inkomsten från bolagets kunder obehindrat på just uppmaningar, enligt Fredrik. Informanterna säger att de vill se en ekonomisk tillväxt men samtidigt hålla nere på konsumtionen. Sådana argument kan ställas emot varandra som pro-kontra argument eftersom tillväxt och konsumtion oftast går hand i hand.

3.2.3 Upprepade argument

I båda intervjuerna upprepas argumenten om hur invånarna ska minska sin konsumtion, öka sin återanvändning och återvinna korrekt och mer frekvent. Men de motargument som finns i intervjuerna existerar enligt en argumentationsanalys för att retoriskt bemöta sin egen argumentation och därmed förstärka den. Ett exempel på detta kan vara hur man kan öka den ekonomiska tillväxten som anses vara en viktig pelare i Uppsala Vatten och Avfall ABs arbete utan att öka avfallet.

Jag frågar även hur de på företaget arbetar och förhåller sig till begreppet hållbarhet. Rebecca svarar att Uppsala är en klimatstad, därför är arbetet kring hållbarhet med i verksamheten hela tiden. De tar också hänsyn till vilket drivmedel som är mest klimatsmart inom leveranser och övriga transporter, man vill uppmana att återbruka och återvinna rätt. En anledning till att Uppsala ligger en aning lägre på övriga punkter inom avfallsarbetet menar man sannolikt har en del att göra med att det finns förhållandevis få återvinningsstationer i förhållande till antalet invånare i kommunen.

Skulle detta kunna förbättras? Är det något som är prioriterat i kommunen?

Vi har faktiskt två på gång just nu, de är projekterande. Bara en av dem har bygglov, men vi mark till båda. (Hedlund, R. 2019)

Hon förklarar även att återvinningsstationer som är fastighetsnära tar längre tid. Just nu väntar man på att förordningen och målen ska förenklas, förklarar Rebecca.

Jag frågar även Fredrik hur de förhåller sig till hållbarheten på företaget och han förklarar att de arbetar efter de nationella 2030 hållbarhetsmålen. På en abstrakt nivå använder de begreppet, men även på en nationell och global nivå. På den nationella nivån ser de till de globala hållbarhetsmålen.

“Man kan se det som ett makroperspektiv,” säger han.

Men Fredrik understryker även den abstrakta nivån som kan ses utifrån ett mikroperspektiv med funderingar som hur de ska underlätta för dem som använder deras tjänster samt hur de kan hjälpa invånarna och uppmuntra dem att leva hållbart? Fredrik påpekar även att de utgår ifrån ekologisk och miljömässig hållbarhet då det ligger närmast verksamheten och de strävar efter att minska miljö- och klimatpåverkan på verksamheten. Men de tar även hänsyn till den ekonomiska och sociala hållbarheten då den är löpande för förvaltningen inom verksamheten långsiktigt.

Så hållbarhet är hela tiden något ni har i åtanke?

Ja. Exempelvis vilka tjänster vi ska erbjuda. Det går ner till en mikronivå- hur vi uttrycker oss och vad vi informerar om. Det genomsyrar allting! (Karlsson, F. 2019)

Fredrik understryker även det faktum att de bedriver en kundnära verksamhet och uppmanar kunder att minska sina egna ekologiska fotavtryck. Även om deras huvudsakliga uppgift är att samla in avfall så vill de även uppmana folk att minska sitt avfall och uppmuntra till en minskad konsumtion vilket i sin tur minskar avfallsproduktionen.

Både mina informanter tar upp hållbarhet som något avgörande och aktuellt i deras arbete och begreppet kommer ofta på tals mycket under intervjuernas gång. Allt från hur man lägger fram sina mål för framtiden till hur man försöker minska det farliga avfallet och röra sig uppåt i avfallstrappan.

3.2.4 Premiss

Fredrik hävdar att bolaget Uppsala Vatten AB även har som syfte att uppmana sina kunder till en minskad konsumtion. Men att uppmana till ändrade konsumtionsmönster kan uppfattas som politiskt och kan därför anses som känsligt i somligas öron. Båda informanterna understryker att staden kommer att förtätas och att vi kommer bli fler invånare i kommunen och därför måste avfallet minska samtidigt som antalet återvinningscentraler måste öka.

Premissen för dessa argument talar för att avfallet ökar och att befolkningen är en stor anledning till det. Därför kan det kontroversiella syftet att uppmana medborgarna till en minskad konsumtion uppfattas som något positivt. Strategin för att uppnå en avfallsminskning är att arbeta kundnära. Med en kundnära verksamhet får kunderna högre förtroende för bolaget och tar därför till sig uppmaningar och vädjan för en minskad konsumtion.

3.2.5 Modeller och olika typer av argument

Argumenten i intervjuerna är även uppbyggda på en del underförståddheter, exempelvis EUs modell som kallas avfallstrappan och som togs upp i intervjuerna. Detta är inte något man vill lägga energi på att förklara då man antar att mottagaren vet om vad detta är. Med hjälp av termen ”avfallstrappan” införs ett retoriskt mått av vetenskapliggjord saklighet, som anger att bolaget och kommunen följer en utstakad väg. Argumenten som används i intervjuerna präglas också av generaliseringargument vilka även uppträder i styrdokumentet. Det är tydligt under intervjuernas gång att bolaget Uppsala Vatten och Avfall AB arbetar successivt med kommunen när man lägger fram och följer upp och utvärderar avfallsplanering eftersom argumenten liknar varandra så pass mycket, både i hur man för fram argumenten men också vilka argument man tar upp.

Högsta steget på avfallstrappan är minimering vilket är det man strävar efter allra mest och längst ner befinner deponier, vilket Fredrik förklarade är något som minskar drastiskt i Uppsala. Detta är den främst upprepade argumentationen som används i både intervjuerna. Den motargumenten som finns i intervjuerna syftar främst till att bemöta den egna argumentationen, men på ett sätt som i själva verket förstärker det egna argumentet. Ett motargument kan vara hur man ska kunna öka den ekonomiska tillväxten utan att öka avfallet. Den lösning som växer fram blir att en av bolagets uppgifter är att uppmana till minskad konsumtion.

3.2.6 Trovärdighet

Den beviskraft som kan undersökas i en argumentation med hjälp av hållbarhet och relevans görs genom att titta tillbaka på tidigare forskning för att undersöka om argumenten är trovärdiga och hållbara för argumentationen. I detta fall så kan man dra slutsatsen om att befolkningen kommer att öka i kommunen, detta nämns i samtliga materialstudier jag genomfört under uppsatsens gång. Vad som uppfattas som relevant och trovärdigt är också det faktum att båda informanterna anser att vi måste vandra uppåt i avfallstrappan och att

deponierna minskar. Detta kan även avläsas i styrdokumentet. Det är inget nytt att vi måste konsumera mindre och slänga mindre. Idag överutnyttjas våra givna resurser i en väldigt stor utsträckning och plasten skadar människa och miljö. Rebecca Hedlund hävdar att plasten ska minska i alla användningsområden och att i framtiden tror hon att plasten knappt kommer att användas alls. Det kan vara svårt att stärka beviskraften att plasten kommer minska när forskningen säger annat. I en studie från Luleås universitet sägs det att endast var tredje förpackning återvinns, och att plasten är det vi svenskar är absolut sämst på att återvinna. (Larsson, M. 2015) Det är därför en ganska svag beviskraft och trovärdighet när man har svårt att styrka detta argument.

4. Slutord

Med hjälp av argumentationsanalysen har jag sammanställt en del slutsatser som mitt empiriska material har tytt på. Efter att ha studerat policydokumenten och analyserat intervjuerna är det tydligt att det framkommer argument och påståenden i samtliga materialinsamlingar som liknar varandra.

4.1 Summerande tematiska kapitel

Jag har i detta avsnitt återkopplat syftet och mina frågeställningar genom några tematiska kapitel som visar vad jag kommit fram till. Vilken argumentation för man fram? Och hur gör man för att övertyga mottagaren att Uppsala ska bli bättre på att avfallshantera? På vilket sätt förhåller sig informanterna till hållbarhet? Jag har kommit fram till några gemensamma nämnare som både dokumenten och styrdokumentet lyfter fram och det är följande:

4.1.1 Överkonsumtion

Samhällsekonomin är beroende av att vi konsumerar mer än vårt dagliga behov och shopping har blivit en ekonomisk drivkraft och en fritidssysselsättning. Men samtidigt vädjar de intervjuade och styrdokumentet till en minskad konsumtion. Hur ska detta i framtiden kombineras med en ekonomisk tillväxt? Det är en framtida frågeställning enligt de intervjuade. Den höga konsumtionen skapar inte bara avfallsproblem utan utgör ett brett och generellt hot mot klimatet och därför måste trenden vändas.

4.1.2 Människan handlar fel

Om lagarna och förordningarna rörande avfallshantering skulle skärpas skulle ändå människan handla felaktigt. Människan konsumerar mer i takt med ett högre välstånd, sorterar felaktigt och skräpar ned mer av många olika anledningar. I min analys framkom det att det kan handla om lathet och brist på kunskap. Uppsala Vatten och Avfall AB har som syfte att informera och uppmana medborgarna till att konsumera och handla bättre men de ser inte ljus på framtiden när det kommer till plastminimering eller felsortering när materialet når avfallscentralerna.

4.1.3 Urbanisering och ökning av antal invånare

I Uppsala blir vi allt fler och befolkningmängden förväntas öka ännu mer. 2050 fylls kommunen med 250 000 personer. Stads kärnan kommer att bli allt mer tätbefolkad och det försvårar avfallshanteringen. Inte minst måste man ta hänsyn till de kulturhistoriska värden som Uppsala stad präglas av. Men med tanke på de få återvinningscentraler som Uppsala bistår med, är det ett problem att öka antalet återvinningsmöjligheter med en utrymmesbrist som uppstår när vi bygger ut staden för att alla invånare ska få plats.

4.1.4 Ohållbart resursutnyttjande

Men människan handlar inte bara fel när det gäller sortering och konsumtion. Vi använder oss av miljöfarliga ämnen och plast i mängder. Vi tar bilen och förgiftar atmosfären med avgaser när vi måste ta oss till återvinningscentralerna, som ligger en bit utanför staden. När vi också vill bygga ut och bygga nytt krävs stora resurser för att hantera detta verksamhetsavfall. Genom att uppmana kunder att minska sina egna ekologiska fotavtryck vill Uppsala Vatten och Avfall AB med hjälp av kommunen och dess styrdokument ändra de negativa trenderna inom konsumtion, resursutnyttjande och avfallshantering.

4.2 Slutsats

De tematiska kapitlen som beskrivs ovan talar om vilka argument som används mest frekvent och vilka premisser intervjuobjekten och styrdokumentet använder sig av. Argumenten talar även för att hållbarhet är något som följer verksamheten både när det gäller bolaget Uppsala Vatten och Avfall AB och kommunen. Under intervjuernas gång framkom det även att det enskilda bolaget jobbar aktivt med styrdokumentet samtidigt som man också tog egna beslut i vissa fall.

Argumentationen i materialet talar för är att den är präglad av olika syften, premisser och underförståddheter. Tesen i samtliga dokument och intervjuer är både preskriptiv och faktuell eftersom de båda vill uppmana till en handling (konsumera mindre och återvinn/återanvänd mer) och belysa fakta och problem kring avfallshanteringen idag. Vad gäller trovärdighet finns det skillnader mellan policydokument och intervjuerna. I dokumenten är det svårt att motbevisa trovärdigheten då den landar i statistik och antaganden om framtiden och påvisar trender som är synliga redan i dagsläget. Däremot kan trovärdigheten i intervjuerna ifrågasättas då plasten ansågs minska men i själva verket säger forskningen annorlunda.

Båda informanterna anser att god service, information och uppmaningar kommer att leda till att medborgarna handlar bättre och konsumerar mindre. Angående platsbristen för återvinningscentraler och ökningen av antalet invånare kan man genom argumentationsanalysen inte utläsa lösningar på problemet eller mål som tydligt anger en väg framåt. Samtliga materialkällor tryckte i alla fall på att ökningen av antalet invånare i kommunen kommer bli problematisk i framtiden.

5. Källor och litteratur

Bergström, Göran & Kristina Boréus (red.) 2012: *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur (536 s)

Hedlund, Rebecca (2019) Intervju. [2019-05-15]

Karlsson, Fredrik (2019) Intervju [2019-04-16]

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Larsson, Maja (2015) *Plast – det svensken är sämst på att återvinna*.
<https://www.gp.se/nyheter/goteborg/plast-det-svensken-ar-samst-pa-att-atervinna-1.170869>[2019-05-27]

Sopor.nu. (2018) <https://www.sopor.nu/fakta-om-sopor/statistik/sverige-aatervinner-allt-mer/>
[2019-04-03]

Teorell, Jan & Torsten Svensson 2007: *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber. (296 s.)

Uppsala Kommun (2014) *Avfallshantering 2050 i Uppsala kommun*:
<https://www.uppsala.se/contentassets/ae07a4276ca9447d9800ab189b3d6b3d/avfallshantering-2050-i- uppsala-kommun.pdf>

Uppsala Vatten och Avfall AB (2014) *Avfallsplan för Uppsala Kommun 2014-2022*:
<https://www.uppsala.se/contentassets/31cd97b19e7c4ef5b50d5ee5dbee9d45/renhallningsordning-2014-2022.pdf>

Zuiderveld, Maria (2018) *Uppsala utsedd till världens bästa klimatstad*
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ uppsala/ uppsala-ar-varldens-basta-klimatstad>